

SOKOLSKI GLASNIK

1926.

U Ljubljani, 1. septembra 1926.

15.-16.

Savezni prednjački tečaj

Po dugom odmoru od šest godina počinje savez opet sa redovnim prednjačkim tečajevima. Kako velike važnosti su prednjački tečajevi, to nam najbolje dokazuje teška situacija u našoj organizaciji. Stari prednjaci gube se u svojim dnevnim zvanjima, a mladih sila, koje bi stupile na njihova mesta, nema. I doista nije preterano, ako tvrdimo, da većim delom sve teškoće u našim društvima izviru iz toga dejstva. Tehnički odbor JSS je zaključio napeti sve sile, da se što pre popravi zakašnjeno i popuni kadar naših prednjaka.

Dana 15. septembra otvorićemo II. savezni prednjački tečaj u Ljubljani. Tečaj je jednomesačan i dnevno delo biće otegnuto na osam do deset časova. Da se omogući čim veće učestvovanje, zaključio je TO odstraniti sve zapreke za posećivanje tečaja i stavlja za prijem jedini uslov, da je naime discipliniran vežbač, brat, koji dolazi u tečaj prožet pravim sokolskim duhom, pun tvrde volje do dela i potpuno zdrav.

Sve ostalo hoćemo za taj prvi tečaj progledati, jer nam je najviše do toga, da će biti učestvovanje čim veće. Troškovi za pojedinog učesnika biće minimalni. Savez će se pobrinuti za dobra i jeftina zajednička prenoćišta i za dobru i tečnu hranu. Celokupni troškovi za sve iznosiće najviše 800 Din. Da se olakša priprava, neka svako društvo u isto vreme sa prijavom doznači svotu 800 Din na račun prehrane, prenoćišta i t. d. za svakog učesnika. Vozni troškovi nisu u toj svoti zaračunati. Zamoljeno je za 50%nu voznu povlasticu.

Pošto je ali ipak broj učesnika omeđen radi prenoćišta i ostalih prostora, treba je pospešiti sa prijavama. TO obaziraće se na prijave po njihovom vremenskom redu, radi toga ne odgađajte do poslednjeg dana, nego izvršite to odmah.

Prijave ispunite po sledećem formularu:

Tehnički odbor JSS u Ljubljani.

Prijavnica za sudjelovanje na II. Prednjačkom tečaju
JSS u Ljubljani 1926.

Brata, člana sokolskog društva u,
župe, rođen u,
pokrajina, oženjen, neoženjen, izobrazba
., zanimanje, zna jezike

Vežbajući je član društva od, član prednjačkog zbora
od; sudjelovao prednjačkom tečaju,
kada i gde?

Pretplatu 800 Din doznačujemo u isto vreme.

. 1926.

tajnik:

blagajnik:

načelnik:

starosta:

U smislu zaključka TO biće svi oni, koji sa uspehom absolviraju tečaj, imenovani društvenim prednjacima.

Tečaj je samo za članove. Za članice priredićemo docnije naročiti tečaj. Upozoravamo sva bratska društva na izvanrednu važnost tečaja. Samo ona društva, koja pravilno shvaćaju važnost vaspitanja prednjaka, mogu se razvijati sa uspehom. Društvo bez dobrih prednjaka lahko životari, nema

ali budućnosti. Društveni odbori, ne dopustite, da će i Vaše društvo biti među onima, koja životare iz dana u dan, ne dajte da će biti sve Vaše delo zgrada na pesku, nego se na vreme pobrinite za čvrste temelje svoga rada, za dobar prednjački zbor. Smatrajte za svoju svetu dužnost, poslati makar samo jednog člana u tečaj. Male žrtve, biće sa uspehom obilno vraćene. Odredite najboljeg Sokola između Vaših vežbača i odmah ga prijavite. Dokažite, da ozbiljno shvaćate svoju zadaću.

Dobićete novih snaga, da će novi, sveži val oživeti celo društvo. Ako će biti u društvenim odborima dovoljno dobre volje, biće već prvi val, prva četa novih prednjaka, koja će doneti novog života u celu organizaciju, podići će veselje do dela i proterati sve mrkoglede zdvajaače. Hoćemo život, delo, napredak. Dakle napred!

Tehnički odbor JSS.

Savez „Slavensko Sokolstvo“ osnovan!

U Pragu održana je 3. jula 1926. god. pre i posle podne sednica zastupnika Slavenskih Sokolskih Saveza, koje je bila glavna svrha formalno osnivanje Saveza «Slavensko Sokolstvo» i biranje prve uprave.

Prisutni su bili: za Jugoslovenski sokolski savez braća Gangl i Paunković, za Związek Towarzystw Gimnastycznych «Sokol» brat Adam Zamoyski, za Sojuz Russkago Sokolstva za granicej braća dr. Vergun i V. Poljanski i za Československu Obec Sokolsku braća dr. J. Scheiner, Frant. Mašek i V. Štěpánek. — Sednici predsedovao je br. Zamoyski.

Prvo je bio pročitani i odobren zapisnik sednice u Varšavi. Nakon toga podnesen je izveštaj o dosadašnjem radu i pročitani odgovori kralja Aleksandra i prezidenta Masaryka na svojevremeni brzojavni pozdrav sa sednice u Varšavi.

Zatim je sednica odobrila Savezna pravila sa sledećim promenama:

- 1.) § 1., deo drugi, menja se konac, i to: « $\frac{2}{3}$ glasova» na «jednoglasno».
- 2.) § 4., deo drugi, u početku, mesto sadašnjeg teksta: «...ili zamenik staroste i dvojica zastupnika» ima da se umetne: «...ili zamenik staroste, dvojica zastupnika i dvojica zamenika».
- 3.) § 4., deo drugi, kod konca (...jedan glas) dodaje se: «koji pripada starosti ili njegovom zameniku».

Pošto su svi ovi predlozi bili već predloženi skupštinama udruženih Saveza, pa i po njima odobreni, proglašena su ovako promenjena Savezna pravila kao pravovaljana.*

Brat predsednik obrazložio je iza toga detaljno sve makinacije da se onemogućiti poljskome Sokolstvu sudelovanje i saradnja na VIII. svesokolskom sletu, pa je predložio i dokumente, iz kojih je bilo jasno, da je odpor poljskog klera, pa i njegov uspešan protest izazvao zabunu glede učestvovanja poljskog Sokolstva na praškom sletu, a konačno da je čitava ova akcija bila bez stvarne podloge. Baš iz ovog postupka razabralo se, da je umešavanje poljskog katoličkog klera bilo bez uzroka pa i bez prava uplivanja u stvari, koje se tiču mogućnosti sokolsko-slavenskog saradivanja. Visoka vrednost i značaj oficijelnog učestvovanja poljskog Sokolstva na sletu ČOS u Pragu, koja bi bila od velikog značaja za buduće odnose sokolske i narodnosne, bila je u tom slučaju u korist tuđe stvari potpunoma izigrana. Osnova tog velikog otpora Rima protiv sleta (koji također u Jugoslaviji bijaše organizovan putem strogih naredaba od strane klera, za što ima i dokumentarnih dokaza) je tolikog značenja, da smatra sjednica potrebnim svečano pa i energično protestovati protiv ovake navale na sokolski rad na polju slavenske uzajamnosti.

* Ova pravila priobćit ćemo u narednom broju. — Uredn.

Daljna tačka dnevnog reda bilo je pitanje o pristupu Saveza bugarskih «Junaka» i HSS u «Slavensko Sokolstvo». Zaključeno je, da se Bugarima odgovori, da se pitanje o njihovom pristupu odlaže sve dotle, dok se ne reorganizuje njihova organizacija, t. j. da primi sokolsku ideologiju, ustav i sistem.

Što se tiče HSS delegati JSS potanko su obrazložili, da se HSS ne može primiti u «Slavensko Sokolstvo» već iz principijelnog razloga, jer da svaka država može da bude samo po jednom savezu zastupana. Konačno su pružili tačne informacije o postanku i značaju HSS.

Posle podne bila je sednica nastavljena. Najprije se povelala opširna debata oko proglasa radi uplitanja klera u stvari slavensko-sokolske uzajamne saradnje. Odlučeno je, da se konačna redakcija proglasa povjerava braći Scheineru i Ganglu.

Zatim je odposlan pozdravni telegram slavenskome učenjaku Nikoli Tesli prilikom slave njegove sedamdesetgodišnjice.

JSS poverena je zadaća da ispita uz koje uvete bi mogao «Gimnastički Savez Slovenaca i Hrvata u Italiji» saradivati u «Slavenskom Sokolstvu».

Posle toga izvršen je izbor uprave SS. Na predlog br. Paunkovića izabrani su: starešinom br. dr. J. Scheiner, njegovim zamenicima braća E. Gangl i Zamoyski, tajnikom br. V. Štěpánek, blagajnikom br. František Mašek.

U toku večanja br. Zamoyski poklonio je vanredno krasan dar kao nagradu za prve utakmice «Slavenskog Sokolstva» što je bilo sa zahvalnošću prihvaćeno.

Početak rada «Slavenskog Sokolstva» je ovde! Prvo, što će se obaviti, biće prednjačka škola, koje je program već obrazložen u «Sokolskom Glasniku» g. 1926. Od njezinog uspeha ovisan je daljni razvoj «Slavenskog Sokolstva». Uzajamno upoznavanje i razumevanje, razgovor o zajedničkim putevima mora i treba da potpuno izbriše sve ono, što se pojavilo na VIII. sletu, a uslijed intriga krugova neprijateljski sklonih Sokolstvu i Slavenstvu. Štpk.

Međunarodna utakmica u Lyonu

(Nastavak.)

U četvrtak ujutro u 6 časova izašli smo na lyonskoj stanici. Ugodno smo bili iznenađeni: dočekao nas konzul naše države g. Andrić sa mnogobrojnim članovima naše jugoslovenske kolonije. Srdačno smo se pozdravili.

Na stanici nismo primetili da započinju veliki sletski dani francuskih gimnasta. Ta jednostavan beše napis u pozdrav međunarodnim natjecateljima. Naš konzul g. Andrić spremio nam vrlo udoban stan u hotelu «Palace» nasuprot stanice. Gospodin konzul kao i ostali članovi jugoslovenske kolonije kroz sve ostale dane ukazali su nam toliko ljubazne brige i naklonosti, da im se moramo na ovome mestu najtoplije zahvaliti.

Pošto naš odio radi prekratke dobi za trening nije vežbao zajednički niti proste vježbe, a niti nastupa k njima, a jer konačno još uvek nismo znali tko će od naših bolesnika otpasti, to bi svi imali da uvežbaju nastup. Brat Porenta zadobio je vrućicu i morao je otići lekaru na pregled. Na sreću da ga pratio br. Smertnik, jer br. Porenta kanio je da mu lekar samo premota ranu, kako bi mogao natjecati. No lekar je bio drugog nazora, pa ga upitao, da li imade vrućicu, pa onda izjavio, da je upravo neverovatno, kako je mogao sa takovom ranom proći tako dugi put. Zabranio mu svako natjecanje kao i svaki napor. Time je bila sudbina br. Stane Vidmara i njegovog prilično krupnog tela određena. Neprestano smo ga ujedali — ta izlučili su ga iz odjela natjecatelja, jer — da neće moći! I on se toliko u to uživio, da mu je sada vest, da mora natjecati, došla posvema nenadano. Odio je bio tada formiran ovako: Zupan (Soko I u Ljubljani), Sršen (Ljubljana), Dergane (Ljubljana), Primožič (Soko I u Ljubljani), Osvald, Vidmar, Šumi (svi Ljubljana) i Štukelj (Novo mesto).

Ovako sastavljeni odio započeo je odmah sa vežbom prostih vežbi i nastupom k njima. Čitavo vreme do utakmica — dan i po — najsavešnije smo izrabili za ovo vežbanje. Pregledali smo nadalje vežbalište, oprobali sprave itd. U predvečerje utakmicе beše sastanak sudija i natjecatelja radi pregledavanja vežbe za utakmicu. Dva francuska vežbača (Alzačana), koji su ispali iz francuskog odjela, pokazali su proste vežbe, kao i vežbe na spravama. Proste vežbe imali smo propisno uvežbane, dapače mnogo bolje nego su ih pokazala ova dva vežbača. Na spravama znali smo jednako sve pravilno, jedino «špičak» na ručama (bradlji) izvadali su Francuzi i Luksemburžani drugačije. Drugi odjeli su ovaj stoj vukli iz prednosa na napetim rukama sa stalno uvinutim trupom, francuski i luksemburški odio prelazili su pako polagano iz prednosa sa uvinutim krstama, a tek onda vukli uvinutim tjelom stoj sa napetim rukama. Priznala su se oba načina. Nejasna francuska terminologija bila je krivcem različitom tumačenju reči. Francuski način «špičaka» nije teži, pa bi ga naši vežbači izvežbali upravo tako, kako su izvežbali drugi način.

Nakon žrebanja redosljeda po odjelima za utakmicu doznali smo da se natječu odjeli po sljedećem redu: Čehoslovaci, Belgijanci, Holandezi, Luksemburžani, Jugosloveni i Francuzi. Već kod kuće smo doznali, da Talijani ne sudjeluju u utakmicama, jer nisu mogli svladati zahtjeva lagane atletike. S istih razloga nisu mogli sudjelovati ni Švicari. Smatrali smo ih pobeđenima, no zato izgledi za borbu ne behu ništa povoljniji. Kod manjeg broja protivnika laglje i brže doznaješ, tko ti je opasan, a gde su njegove dobre, pa opet zle strane, pa se radi toga borba zaoštava odmah u početku.

Kako je bilo određeno za tačnost dolaska na utakmicu čitavih 20 tačaka, bili su svi odjeli blagovremeno na svom mestu. Nastupaju Čehoslovaci sa oštrim laganim korakom. Odjel vodi načelnik ČOS br. Vaniček, a u pomoć imade braću Erbena i Čadu. Za nastup k prostim vežbama imadu rašireni rastup iz ovogodišnjih sletskih vežbi (prelaz k drugom sastavu). Proste vežbe radili su dobro, za moj ukus odviše oštro i malko sporo. Drugi su Belgijanci, naši opetovani konkurenti na međunarodnim utakmicama. U većini su malenog rasta. Proste vežbe izvadali su dosta dobro. Dolaze Holandezi. Po prvi puta su na međunarodnoj utakmici. Njihov način izvađanja prostih vežbi sa silnim dizanjem nogu pred svakim gibanjem nije mi se svidio. Same vežbe izvadali su slabo i neskladno. Luksemburžani, koji su nastupili iza Holandeza, mogu se u prostim vežbama meriti sa Belgijancima. Kao peti po redu nastupaju naši natjecatelji. Pružen, živ korak, elegancija, s kojom su naši vežbači izveli kompliciran nastup sa raznim promjenama te lepa tela naših natjecatelja, izazvala su jednodušno i neprisljeno priznanje sudija i strogo kritičkog općinstva. Ova aklamacija podstrekla je naš odjel, da je radio proste vežbe što bolje eksaktno i dosegao najveći broj tačaka među svima odjelima. Da su naši prihvatili najbolji način izvedbe i jedini pravilan ritam vežbe, jest zasluga vode odjela br. dra. Murnika. Zadnji nastupaju Francuzi, većinom mladi, krasni mladići iz Alzacije-Lorene. Elegantna tela u belim vežbačim odelima učinila su najugodniji dojam. Proste vežbe, francuski sastav, radili su dobro. No našeg odjela nisu mogli dostići. Naš odjel je u prostim vežbama prvi, za 5:40 tačaka pred svima ostalima. U odjelu je najbolje raspoloženje za nastavak natjecanja.

Prelazimo k natjecanju na spravama, koje se izvađalo van stadiona na slabo uređenom prostoru. Na ručama i konju sude po jedan Čehoslovak, Belgijanac i Holandez. Na preči i karikama po jedan Luksemburžanin, Jugosloven i Francuz. U brzini pregledalo se sprave, pokušalo pojedine delove vežbi i započela je utakmica na spravama. Naši i Francuzi bili su osuđeni na čekanje, dok svrše prva četiri odjela sve sprave. Odmah je bilo jasno da se natječe u dva razreda. Čehoslovaci, Francuzi i Jugosloveni u jednom, a Belgijanci, Holandezi i Luksemburžani u drugom. Poslednja tri odjela sami su to priznavali

odmah u početku natjecanja. Mi smo momentano imali biti oprezni na braću Čehoslovake. Odmah, kako su počeli vežbati na ručama, primetili smo: «Nisu Parižani, ili imadu nesretan dan!» Možda ih je trema smetala, da nisu razvili sve svoje snage i pokazali svoju prvoklasnost. Dapače na licima čehoslovačkih vođa opazilo se čuđenje, da vežba, koja se kod kuće upravo uzorno svladala, sada ovome ili onome pravi smetnje. Dapače i nastup i odstup pokazali su razdraženost i tremu. Bolje je prošla slobodna vežba. Imali su zamišljene krasne kombinacije, koje ali svi nisu posvema izveli. Brat Vesely dobio je dapače kod slobodne vežbe popravak, premda popravci kod ovih vežbi nisu bili dopustivi. Za ocenjivanje slobodnih vežbi nastala je raznolikost mišljenja, pa smo za postignute tačke čehoslovačkog odjela saznali tek u podne kada su natjecanja bila prekinuta. Čitavi odio imao je kod propisanih vežbi poprečno nekako nešto preko 8-5 tačaka, a kod slobodnih nešto preko 9 tačaka. Poštujuć izvedbu, morali smo računati na blaže sudovanje. No zato smo tim teže očekivali, kada će naš odjel pristupiti k izvedbi. U čekanju izgubili smo čitavo pre podne, počivajuć na suncu. Tek po podne u 5 časova došli smo na red kod prve sprave. Čitavo pre podne posmatrali smo tok natjecanja. Belgijanci, Luksemburžani i Holandezi doista nisu pokazali prvoklasne izvežbanosti. Doduše bilo je nešta lepih kombinacija naročito naskoka na ručama, nešta manje na preči. Konja općenito sva tri ova odjela slabo poznaju. Na karikama radili su Holandezi slobodne vežbe u ljuljanju. Ali su zato uslijed teškoće izgubili priličan broj tačaka. Čehoslovaci svršili su do podne još samo preču. Tu su pokazali mnogo više nego na ručama. Neki elementi zadavali su pojedincima poteškoće. Priznati vežbači na preči imali su donekle ne samo teške, već i lepe kombinacije. Najbolje su ih izveli Pehaček i Vacha. Naši su imali ponovnu priliku da konstatuju, da je bolje si izabrati manje riskantnu vežbu, ali ju čisto izvesti. Po podne je čehoslovački odio započeo sa konjem. Izvedba je bila dobra. Jednako su se ponesli i na karikama i time su dovršili vežbe na spravama, odnosno takmičenje prvog dana. Kod karika je došlo do neprijatnog i nepotrebnog nesporazuma. Ovdje su naime sudije, koji su sudili zajedno sa br. drom. Kuščerom, istoga zamolili, da upozori češki odjel, da se kod naskoka, odnosno za vreme vežbe onaj, koji asistira, ne smije dotaći vežbača, jer da se time pomaže natjecatelju. Kuščer, koji nije bio vođa kod karika, neka im to razloži, jer da se on kao Slaven laglje može s njima sporazumiti. Brat Kuščer razložio je zahtjev sudaca sa izričitom napomenom, da on nije video nikakvog dodira. Ogorčenje i srdžba češkog odjela i njegovih vođa, koje se usled toga rodilo protiv br. dr. Kuščera, posvema mi je neshvatljivo. Unatoč tomu je br. Kuščer češki odjel ocenio poprečno bolje, nego ostala dvojica.

Naš odjel morao je čekati i poslije opoldašnjeg odmora, pa je, kako je to već spomenuto, nastupio u 5 časova na ručama. Naravno da su naši bili uslijed čekanja kroz čitavi dan telesno i duševno umoreni. Prvi, br. Zupan, ispadne nakon raznožnog kola rukom van pritke. Kod popravka ispadne Zupan opet van pritke kod istog kola, ali vežbu nastavlja. Ruče su naime bile preširoke i nepomične, tako da ih se nije dalo suziti. Sva ostala braća izvela su vežbu dobro i naš odjel dobio je nešta više tačaka od češkoga odjela. Tu je brat Vidmar počeo pokazivati, da mu je mnogo do toga da ide uporedo sa ostalim natjecateljima, pa je unatoč svojoj priličnoj težini tela vežbao dobro, pa je bio šesti po redu, koje je mesto sačuvao i kod završetka utakmica. Slobodna vežba išla je slabije nego smo računali. Brat Zupan, koji je bio za vežbu na spravama znatno oslabljen, jer je usled pokvarene ruke morao prekinuti trening, a i sada na utakmici nije bio posvema zdrav, dobio je 7-43 tačaka. Na svima ostalima opazilo se da ih i celodnevno čekanje nije utuklo. Br. Štukelj izveo je svoju vežbu vrlo dobro. Ocena: 9-20, 9-80, 9-20, što je poprečno 9-40. Br. Vidmar je odmah za njime sa 8-96 tačaka. Primožič, koji je za početak

slobodne vežbe imao uzmah u stoj na kraju ruča, morao je u poslednji tren vežbu preudesiti, jer ga konstrukcija samih ruča smetala u izvedbi uzmaha. Dobio je protiv svakog očekivanja samo 8-77 tačaka.

Malenkost, no unatoč tome naglasujem: ocenjivanje dolaska i odstupa kod slobodne vežbe na ručama bilo je: prvi, treći, peti i sedmi po 0-80 tačaka, drugi četvrti, šesti i osmi po čitavu tačku. Kod propisanih vežbi bratu Vidmaru odbilo se dve desetine, premda je poznat po svome uzornom nastupu k spravama. Bio je slučajno šesti u odjelu, ali mu se nije isto slučilo kao kod slobodne vežbe.

Odjel odlazi na preču. Ovdje su braća oživila i vežbali bolje jedan od drugoga. Dapače vežbali su bolje nego ikada pre. Slobodne vežbe braće Primožića, Šumija i Štukelja bile su glasno aklamirane od prisutnog općinstva. Br. Štukelj je sa svojom slobodnom vežbom pokazao da još dugo vremena ne će biti na preči takovog vežbača kakav je on. Pa i izvedbe braće Zupana i Osvalda pokazale su, da imademo prvoklasne vežbače na preči. Ispoređujući dosadanje svoje tačke sa tačkama braće Čehoslovaka s obzirom na čitav odjel od osam natjecatelja, konstatovali smo, da smo četiri tačke pred njima. Kako je vreme podmaklo vežba se prekinula, a nastavak odredio za nedjelju 23. maja. Zato kući na počinak, jer sutra će biti dosta napora: dve glavne sprave i čitava lagana atletika. (Svršetak sledi.)

Kako je bilo u Pragu

Konačno nakon duge vožnje stigli smo u Prag, svi zdravi i sretni, da se možemo ubrojiti među posetnike najvećih sokolskih svečanosti. Na stanici su nas dočekali zastupnici ČOS na čelu sa bratom starešinom dr. Scheinerom i bratom Bilekom. Nepregledno mnoštvo veselih Pražana oduševljeno nas pozdravljalo. A kako i neće? Ta došli su im najmiliji gosti — Jugosloveni! Naš prolaz od stanice gradom do škole sv. Jindřicha pratilo je neopisivo oduševljenje i pozdravljanje nepreglednog mnoštva. Pred školom sv. Jindřicha, koja nam bila određena za nastambu, pozdravio nas brat dr. Scheiner u ime ČOS., u ime Českoslovačko-jugoslavenske lige zaželio nam dobrodošlicu generalni konzul dr. Otokar Beneš. Českoslovački naraštaj pozdravio je doista iskrenim rečima naraštajac Vilfan iz Radovljice, a brat starešina Gangl zahvalio se svima na tako lepom i srdačnom dočeku.

U školi svatko je odložio svoju prtljagu, a tad je počela padati jaka kiša. Naraštaj se silno zabrinuo, šta će biti, ako ne prestane; hoćemo li imati barem toliko sreće, da nam u ove dane posluži vreme?

Zaputili smo se na ručak. Držim, da je to skoro svima bio prvi ručak u životu van domovine, a prijao je svima, premda je omladina iz naših južnih krajeva otrsala glavom, jer kakova će to biti hrana — bez paprike!

Nakon ručka započelo je novo putovanje, putovanje po Pragu. Dok je naraštaj otišao u Tyršov Dom, zaputila se 22 naraštajca sa barjakom ovitim crnim trakom u Olšane, da otprate na poslednjem putu najvećeg prijatelja sokolske omladine brata Karla Vaničeka, koji nije dočekao sleta onih za koje je uvek pisao i koje je tako žarko voleo. Otpratili smo ga i vratili se za ostalima u Tyršov Dom. Omladina se ondje posve udomila. Sa novim svojim znancima dogovarali su se na sve moguće načine. Šta se nije moglo rečima, označivalo se potrebnim gestama. Staro i mlado bilo je sretno, ako su mogli sa našim naraštajem progovoriti nekoliko reči. Vremenom pomalo uživali smo se u te nove prilike. Ta bili smo u matički Pragi, kolevki Sokolstva.

Za ručkove i večere nismo se trebali brinuti. A zašto? Ta dnevice bili smo gosti — danas u Strahovskoj akademiji, zatim kod Beraneka, u pivovari na Smichovu, u Tyršovom Domu, u Ligi, a konačno u jizdarni u Královskoj obavě, svuda najsrdačnije primljeni, a grofovski pogošteni. A posledica

toga? Naša sokolska omladina, koja je raspolagala sa skromnim sredstvima, nije se više mogla suzdržati, da ne bi okusila praškog sladoleda i raznovrsnih slastica.

Brzo su prošli prvi dani, a većinom preživili smo ih na sletištu budi kod pokusa, utakmice ili vežbe. Došao je dan povorke. Već rano ujutro vrvilo je praškim ulicama tisuće i tisuće naraštaja. Svi su imali isti put na zborište. Za nas je bilo određeno počasno mesto na čelu povorke u Halkovoj ulici. Tačno u 9 časova otvorio je povorku brat Bilek, koja se pomicala kao reka preko Vaclavskih Namesti smerom Staromestskim Namesti. Na tisuće i tisuće glava sleglo se po ulicama i oduševljeno nas pozdravljalo. Bile su to mase naroda, koje su neopisivom radošću pozdravljale svoj naraštaj, svoju nadu sa ubedenjem, da će ova omladina, kada stupi na njihova mesta, dostojno voditi narod dalje k sreći i napredku. Konačno smo prispjeli na Staromestske Namesti, gde nas čekalo najveće iznenađenje — pred glavom i najvišim dostojanstvenikom naroda, koji nam je najbliži i koji nam ukazuje toliko bratske ljubavi. Dobro smo stupali, šta se vidjelo na licu brata prezidenta, koji se zadovoljno smeškao, na narodu i na pozdravima ostalih dostojanstvenika. Postavili smo se pod počasnu tribinu i tako nam bilo omogućeno da pozdravimo sav českoslovački naraštaj. Naraštajci su krepko, ozbiljnim izražajem poštovanja i ljubavi defilirali pred svojim dragim prezidentom; sa naraštajkama bilo je posve drugačije. Iskrenom radošću mladih srdaca pozdravljale su, domahivale maramicama i bacale cveće do nogu brata prezidenta.

Pričinjalo nam se, da je ta reka naraštaja beskonačna; ta nije čudo, bilo ih u povorci 26.000 mladih duša iz svih krajeva republike.

Poslednja dva dana bila su određena za razgledavanje Praga. Razdeleni u više skupina pregledali smo najznamenitije historijske uspomene ne samo Praga, već čitavog naroda. Pratio nas českoslovački naraštaj, naši novi znanci i braća. Posebnim užitkom slušali smo međusobne razgovore omladine dviju slavenskih naroda, pa smo se radovali, da se tako dobro razumiju. Samo to je onaj pravi način međusobnog upoznavanja, a šteta da nam se pruža tako malo takovih prilika.

Nakon formalne oproštajne večeri u Tyršovom Domu bilo nam se teško rastajati sa Pragom. Tugaljivo smo odlazili na stanicu. Nikako se nismo mogli uživiti u to, da je već sve dovršeno i da se moramo vratiti u svoju domovinu. Omladinu, koja je u tako kratko vreme proživela toliko lepih, nezaboravnih časova, potresla je još više spoznaja, da neće moguće nikada više sudelovati praškom sletu u redovima naraštaja.

Na stanici oprostio se od nas u ime ČOS. brat Štěpánek, zastupnici českoslovačko-jugoslovenske lige, našega konzulata i mnoštvo Pražana. Pa i na stanici nije zamrla česka gostoljubivost, jer su nam gospode Českoslovačko-jugoslovenske lige darovale više stotina komada pravih, domaćih, českih poslastica.

Otišli smo kući iz zlatnog sokolskog Praga puni krasnih neizbrisivih uspomena, zadojeni veličinom sokolske ideje. Kod kuće pako pomoći ćemo podizati sokolske tvrđave, tako jake i u tolikom broju, kako smo ih vidjeli kod naše severne braće.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

XVI. redovna sednica starešinstva JSS 12. jula 1926.

Prisutni: Kajzelj, Fux, Franke, Jeras, Kandare, Košir, Marolt, Murnik, Poženel, Smertnik, Švajgar, Zelenko. — Opravdani: Gangl, Čobal, Gregorin, Jamar, Ludvik, Mis.

Brat Marolt (organizacijski odsek) čita dopis sokolskog društva Železniki, kojeg brisanje po gorenjskoj sokolskoj župi je uzelo do znanja starešinstvo JSS pre 14 dana. Uzrok ertanju je bilo neplaćanje župskih i saveznih doprinosa. Po duljoj debati prima se predlog brata dr. Fuxa: «Dopis Sokolskog društva Železniki ustupa se gorenjskoj sokolskoj župi u rešenje.» Brat Fux izveštava o otkriću spomenika kralju Petru I. u Kranju i o okružnom sokolskom sletu u št. Vidu. Župa Ljubljana javlja, da društvo Loški potok ne radi ali unatoč tome predlaže, da se društvo ne raspusti, već da se čeka do sledeće godine; ako se nebi oporavilo u tom terminu, tek onda će se raspustiti. Mišljenju župe pridružuje se starešinstvo. Brat Budisavljević zahvaljuje na izraženom saučešću prilikom smrti njegove majke. Sokolska župa Mostar javlja u predmetu pok. br. Bunoce, da njegovi ostaju pri svojoj tvrdnji, da nisu primili više nego 5000 Din. Župa će im izdati dozvolu, da tuže upravu pošte. Sokolsko društvo u Somboru ima 25. septembra o. g. otkriće Sokolskog doma i moli za dozvolu, da sme pozvati na to slavlje župu Osijek i Beograd i okolna društva. Zaključak: Društvo u Somboru neka se sporazumi sa obe župe; savez nema ništa protiv toga. Župa Ljubljana javlja, da će otvoriti Sokolsko društvo I na Vidovdan g. 1927. svoj dom. Predlog, da se ta prijava ustupa zboru župskih načelnika, se prima. Od uprave dvora primili smo mapu za štatut mača Kralja Aleksandra, kao i kopiju štatuta. Brat Švajgar izveštava, da su se transporti u Prag u redu izvršili i da su vozovi u povratku bili puniji nego kod vožnje tamo. Iz toga je razvidno, da se je mnogo izletnika vozilo redovnim vozovima. Iz Praga morali su se vraćati svi vozovi preko Špilja, jer je ona pruga preko Jesenica bila oštećena. Svaki član je morao doplatiti nešto preko 5 šilinga, kojih povratak će Savez rekurirati kod Bundesbahnen. Ujedno izveštava, da je počeo sa sabiranjem doprinosa za Sokolski kalendar g. 1927. i moli braću, da mu što pre izruče svoje rukopise. Za eventualne troškove, koji bi bili u savezu s time, moli za naknadno odobrenje.

XVII. redovna sednica starešinstva JSS 19. jula 1926.

Prisutni: Gangl, Franke, Fux, Kajzelj, Kandare, Ludvik, Murnik, Švajgar, Turk, Zelenko. — Opravdani: Čobal, Gregorin, Jeras, Marolt, Poženel, Račić.

Tajnik br. dr. Fux izveštava, da se predsedništvo ČOS zahvaljuje na izraženoj sućuti prilikom smrti brata Karla Vanička; brat starosta spominje, da je učestvovao sprovodu, položio venac na pokojnikov grob i ujedno govorio u ime JSS. Savez ruskog zagraničnog Sokolstva zahvaljuje za sve pogodnosti, koje je JSS pružio njihovom članstvu. Prima se predlog brata staroste, da JSS položi venac prilikom otkrića spomenika Kralju Petru Velikome Oslobođiocu u Kranju 1. augusta o. g. — Sokolsko društvo Škofja Loka javlja, da slavi društvo 25. o. m. 25godišnjicu svog postanka i moli, da starešinstvo delegira svog zastupnika, koji neka bi govorio na trgu. Brata Jamara će se moliti, da zastupa starešinstvo. Radi odborovih sednica u septembru i decembru zaključuje se po duljoj debati, da se zamole župe, da pošalju za sledeću godinu svoje predloge starešinstvu. Na temelju istih odlučie se starešinstvo, nebi li se dala združiti sledeća sednica sa proračunskom u decembru. Načelnik brat dr. Murnik izveštava, da je zbor župskih načelnika zaključio, da se održi savezni prednjački tečaj od 15. septembra do 15. oktobra ove godine. Brat Švajgar preporuča, da bi savezni TO raspravljao i o tome, da se u isto vreme priredi kraći potpuno odeljeni tečaj za vojničke prednjake. Na predlog brata Ludvika zamoliće se željeznicu za 50%ne vozne povlastice za učesnike saveznog prednjačkog tečaja. Gospodarski odsek urediće pitanje prehrane i stana kao i cenu.

XVIII. redovna sednica starešinstva JSS. 26. jula 1926.

Prisutni: Gangl, Franke, Fux, Jeras, Kandare, Smertnik, Zelenko. — Opravdani: Čobal, Gregorin, Kajzelj, Košir, Ludvik, Marolt, Mis, Poženel, Švajgar, Turk.

Brat starosta izveštava, da se starešinstvo pismeno zahvalilo svima faktorima kako u domovini, tako i van nje, koji su bilo na koji način pomogli kod naše ekspedicije u Prag. — Tajnik brat dr. Fux čita dopis prosvetnog nadzornika kod velikog župana, glasom kojega u buduće ne će se izdavati nikakove generalne ovlasti za oprost od taksa kod raznih priredaba. Za svaku priredbu u buduće bit će potrebno posebno moliti ministarstvo prosvete. U tom predmetu prihvaća se predlog, da se zamoli ministarstvo, da ovaj zaključak sistira, jer je isti, šta se naročito tiče Sokolstva, neizvedljiv. — Brat Petar Padovan iz Vele Luke javlja, da je društvo od Nj. Vel. Kralja primilo barjak i moli da njegovom razviću sudeluje starešinstvo JSS po svom delegatu. Zaključak: Zamolit će se starešinu mostarske župe, da kod razvića zastupa Savez. — Tvorница žigica u Rušama javlja, da se sokolske žigice prelamu upotrebljavaju i moli Savez da upozori na iste sva društva. Zaključak: Naručiti će se odnosni oglasi, koji će se razaslati svima društvima da ih izvese na vidnim mestima. — Sokolsko društvo u Središču javlja, da slavi 1. augusta svoju 15godišnjicu. Starosta mariborske župe zamolit će se da zastupa Savez. — Društvo u Semiču javlja, da slavi 8. augusta svoju 15godišnjicu, kojom će zgodom razviti i svoj barjak. Savez će zastupati starosta novomeške župe. — Neko sokolsko društvo moli da mu se otpiše stari dug za sanacijski doprinos i zaostali porez. Prihvaća se predlog gospodarskog odseka, da se molba odbija. — Sokolska župa Novo mesto javlja, da se jedno društvo krati uplatiti 10 Din za Savezni ovogodišnji porez. Kako je društvo mnenja, da je to ponovni sanacijski doprinos, rastumačit će mu se, da je to ovogodišnji porez. — Odobrava se jednomesečni dopust bratu tajniku dru. Fuxu. U tajničkim poslovima zastupati će ga brat Zelenko. — Brat Smertnik izveštava o zaključcima gospodarskoga odseka, koji se sa odobrenjem primaju na znanje.

XIX. redovna sednica starešinstva JSS 2. augusta 1926.

Prisutni: Gangl, Franke, Jamar, Kajzelj, Košir, Marolt, Murnik, Turk, Zelenko. — Opravdani: Čobal, Fux, Gregorin, Ludvik, Mis, Poženel.

Brat starosta izveštava, da se u subotu i nedelju održaje u Ljubljani i na Bledu većanje Čehoslovačko-Jugoslovenske Lige, koje je udruženje svojim ciljevima nama jednako. Na upit da li će tim većanjem sudjelovati i Sokolstvo, zaključuje se: Delegate Lige pozdravit će brat starešina u Ljubljani, ljubljanska društva pozvat će se da sudjeluju kod dočeka na stanici u građanskom odjelu sa znakom. Na Bledu pozdravit će Ligu starosta gorenjske sokolske župe. — Nadalje izveštava starešina, da Sokolsko društvo u Ribnici slavi svoju 20godišnjicu, a brat dr. Anton Šifrer 20godišnjicu, što je starostom ovoga Sokola. Brat Šifrer je za Sokolstvo zaslužan muž, a naposeb za ribničku dolinu. Njegov sokolski rad datira još iz godine 1886., kada je bio članom ljubljanskog Sokolskog društva - maticе. Savez će zastupati kod ove retke slave brat Marolt. — Zastupnik tajnika brat Zelenko izveštava, da župa Sarajevo moli, da joj se pošalje onaj broj katoličkog glasila, u kojem se Sokolstvo nazivlje bezbožnim itd. Kako je u Sarajevu domicil ovog lista, odgovorit će se župi, da si dotični broj sama nabavi. — Župa Mostar javlja, da je pozvala brata dra. Pavla Cankija, starostu društva u Čapljini, da zastupa Savez na svečanostima u Veloj Luci, i to u koliko bi starešina župe Čedo Milić bio zaprečen. — Župa Reka izveštava, da je na poziv Saveza razaslala svojim društvima okružnice da pošlju eventualne svoje predloge za odborsku sjednicu. — Na dopis župe Osijek u stvari brata Trdića, bivšeg starešine Sokolskog društva u Novoj Kapeli, koji je bio za vreme ministrowanja Stjepana Radića

premjешten, Savez je ponovno molio ministarstvo prosvjete, da se odnosni brat povrati na svoje bivše mesto. — Novo društvo Mirkovci u osiječkoj župi prima se u JSS.

XX. sednica starešinstva JSS. dne 9. avgusta 1926.

Prisutni: Gangl, Čobal, Kajzelj, Kandare, Košir, Murnik, Račić, Švajgar. — Opravdani: Franke, Fux, Gregorin, Ludvik, Marolt, Mis, Poženel, Turk, Zelenko.

Brat starosta izveštava, da je sokolsko društvo u Pakracu javilo, da je preminuo vrlo član i agilni radnik za naše ideale brat Branko Cvijanović. Svi prisutni ustajuć priključuju se pokliku brata starešine: «Slava njegovom spomenu!» Usled odsutnosti brata tajnika i njegova zamenika daje tajnički izveštaj brat starešina: Sokolsko društvo u Milni pita, šta je starešinstvo poduzelo glede oproštaja taksa kod priredaba. Društvo će se izvestiti, da je savez u toj stvari odaslao na ministarstvo prosvete predstavku. Kada stigne odgovor izvestit će se o tome sva društva. — Sadržina jednog dopisa župe Zagreb uzima se do znanja, ali starešinstvo tim se odgovorom ne zadovoljava. Zato će se čitava stvar izneti pred odborsku sjednicu. — Rešene su neke druge stvari župe Zagreb i Niš. — Neka župa moli da joj se pošalje nacrt za barjak, kojeg bi cena bila 20.000 do 25.000 Din. S obzirom da ova župa dužuje savezu svote, koje je primila od društava, uskraćuje se nabava barjaka dok župa ne uredi svoje obaveze do saveza. — Brat Račić zamoljen je, da s obzirom na svoj predlog, da se društvima, koja su zaostala u svojim obavezama spram saveza i župa, zabrani razvijanje barjaka, napiše odnosni članak za «Sokolski Glasnik». — Slavonsko-podravka željeznica javlja, da dozvoljava našim društvima 50 % popusta na svojoj pruži. Prima se sa zahvalom do znanja. — Konačno izveštava da je granična marka dogotovljena i da će se što pre staviti u promet. — Načelnik brat dr. Murnik na svoj upit glede troškova za pojedinog učesnika saveznog tečaja, prima odgovor, da će gospodarski odsek nastojati, da prvobitno određeni maksimum od 1500 Din za vreme jednog meseca po osobi snizi na 800 do 1000 Din. Konačan iznos biti će društvima odnosno župama za vremena javljen. — Brat dr. Kandare, podpredsednik pravnoga odseka, izveštava o isključenju 3 članova iz društva i župe Split. Pre nego savez potvrdi ovo isključenje, imade župa i društvo poslati prepis zapisnika sednica na kojima su prihvaćena ova isključenja. Kad stignu ovi zapisnici o samoj će se stvari ponovno raspravljati. Isključenje jednog brata ne potvrđuje se. — U ime gospodarskog odseka izveštava brat Kajzelj o tekućim poslovima gospodarskog značenja i o štampanju nekih tiskanica za Sokolski kalendar. — Brat Švajgar izveštava o sadržini i rasporedu članaka za Sokolski kalendar za godinu 1927., koji mora najkasnije do 15. novembra o. g. biti doštampan i spremljen za ekspedit. Nacrt se odobrava i apelira na braću, koja su obećala svoje radove, da rukopise što pre pošalju bratu Švajgaru. Kalendar će se štampati ekavštinom. Gospodarski odsek pribavit će proračune za 3000, 4000 i 5000 primeraka sa perforiranim i neperforiranim beležnicom. Glede roka za dovršenje štampanja imade se sa štamparijom sačiniti ugovor, kojim će ista za slučaj zakašnjenja biti vezana na oštetu.

XXI. sednica starešinstva JSS dne 16. avgusta 1926.

Prisutni: Gangl, Jeras, Kajzelj, Ludvik, Murnik, Poženel, Račić, Švajgar, Zelenko. — Opravdani: Čobal, Fux, Franke, Gregorin, Kandare, Košir, Marolt, Mis, Turk.

Načelnik br. Murnik izveštava, da je TO zaključio izdati jedinstvenu komandu u posebnoj brošurici. U Sokolskom kalendaru za godinu 1924. ova je komanda nepotpuna, a i broj eksemplara kalendara, kojih još imade na skla-

dištu, ne dostaje potrebi. Nakon kratke rasprave o potrebi izdanja i namaknuća troškova, zaključuje se nabaviti 2500 komada ovih brošurica. — U ime gospodarskog odseka izveštava brat Kajzelj o tekućim poslovima i platežu većih iznosa u tekućem mesecu.

Svim župama i društvima! Poslovno ravnateljstvo Slavonsko-podravske željeznice u Belišću pod br. 1640—926 od 3. augusta 1926. dostavilo je Jugoslovenskom Sokolskom Savezu rešenje sledeće sadržine: «Čast nam je saopćiti Vam, da za sokolske i ostale članove svih područnih Vam društava, koji putuju na javne vježbe ili ostale sokolske priredbe, odobravamo 50%ni popust pri putovanju na našim prugama. Svako sokolsko društvo, koje putuje našom željeznicom na javne vježbe i ine priredbe, neka sastavi zvanični spisak učesnika. Na polaznoj stanici mora se ovaj spisak predložiti staničnom blagajniku, koji će na isti staviti stanični i dnevni žig, a nakon toga imaju se kupiti cijele vozne karte, koje će važiti za besplatni povratak, ako na zvaničnom spisku bude potvrđeno, da su učesnici zaista bili na javnoj vježbi ili inoj sokolskoj priredbi i ako osim toga na spisku bude otisnut stanični i dnevni žig povratne stanice. Ako se putnici ne bi mogli iskazati ovakovim ispravama, onda će se s njima postupati u smislu saobraćajne uredbe i tarife. Molimo, da ovo naše riješenje dostavite svim područnim Vam sokolskim društvima time, da se za vozne povlastice ne trebaju više obraćati ovamo posebnim molbama, jer ovo naše riješenje važi do opoziva. Ako bi putovalo više od 100 članova, onda se to mora tri dana prije putovanja javiti ovoj direkciji, koja će se brinuti za mjesta.» — Pozivamo celokupno članstvo, da se uvek najtačnije drži ovih odredaba. Osim toga neka se na odnosnim spisakovima uvek navede broj i datum gornjeg rešenja.

Koncerti i pozorišne predstave sokolskih društava. Od velikog župana ljubljanske oblasti primilo je starešinstvo JSS pod P. br. 5557 od dne 19. jula o. g. sledeću odluku: «Umetničko odeljenje ministarstva prosvete izvestilo me, da u načelu ne izdaje generalnih potvrda za sniženje taksa od ulaznica na koncerte i diletantske predstave, jer, da bi takove potvrde bile nelogične i jer se unapred mora da znade za ceo program i imena prikazivača. Tek onda se može oceniti umetničko značenje priredbe. Zato će se izdavati potvrde samo za svaku priredbu naposeb. Ovaj način mu omogućava, da po predloženim programima prati razvitak ove vrsti umetnosti u državi, da prosudi kvalitetu priredbe, obavlja kontrolu i da bude uopšte obavješteno o svemu tomu što spada u njegov delokrug. Pozivljemo Vas, da obavestite sva društva, koja su učlanjena u Vašem savezu, o tom novom načinu izdavanja pogodovnih potvrda. Naročito ih treba upozoriti, da prilože svakoj molbi i program priredbe i da molbe podnašaju za vremena. Kako se koncerti i pozorišne predstave pripravljaju po mesec dana unapred, imaju priređivači dovoljno vremena, da se blagovremeno obrate molbom na Umetničko odeljenje Ministarstva Prosvete, koje će ovako pravilno sačinjene i taksirane molbe hitno rešiti. Saopštujem, da sam pokušao posebnom predstavkom ublažiti ovaj postupak, ali Umetničko odeljenje Ministarstva Prosvete stoji odlučno na pre označenom stanovištu. U snazi ostaje nadalje čl. 103., točka 29. c. Pravilnika o taksama iz zakona o državnim trošarinama, taksama i pristojbama (Službeni list 376/116 iz god. 1923), naime da se za poučna predavanja, poučne i gospodarske izložbe ili vežbe i večere sokolskih i gimnastičko-sportskih društava ne plaćaju takse, samo onda, ako nisu sa ovim priredbama vezane plesne zabave.» — Nadodajemo, da je starešinstvo JSS. uložilo opširnu predstavku protiv ove odredbe na Umetničko odeljenje Ministarstva Prosvete danom 3. augusta o. g. broj 3275. Dok ova predstavka ne bude rešena, dotle imaju sva društva da se ravnaju po gornjoj odredbi i ako je jasno da će radi toga trpeti naše kulturno delo. Umesto podupiranja — sprečavanje!

Iz lekarskog odeljenja JSS.

U smislu zaključaka glavne skupštine od 14. marta 1926. u Đakovu upozoruje lekarsko odeljenje JSS sva župska i društvena lekarska odeljenja, da započnu sa intenzivnim antialkoholnim, odnosno antinikotinskim pokretom u narednoj sezoni. Za odnosna predavanja neka služe u prvom redu članci braće dr. Seliškara i dr. Misa u V. broju «Jugoslovenskog Sokola». Naročito upozorujemo na đakovački zaključak E, tačka 3. Već sada neka se brinu društva i župe, naročito ona na našem Jadranu, da će naredne godine našoj deci i naraštaju biti na raspolaganju letovališta. Konačno moli zdravstveni osek JSS sva društva i župe, da po mogućnosti pošalju Saveznom lekarskom odeljenju manje članke protualkoholne i protunikotinske sadržine, koji bi bili prikladni za «Našu Radost» i «Sokolica». Moramo da započnemo s intenzivnom borbom protiv ovih dviju zala.

Dr. A. Košir.

Iz odseka za sokolske barjake

Svim sokolskim društvima!

Odsek za sokolske barjake upozoruje sva bratska društva, da se u buduće radi barjaka obraćaju blagovremeno, t. j. da barem pola godine unapred misle na izvedbu. Obično se dešava da se društva u poslednji čas obraćaju na odsek, koji im uz takove prilike, a uz najbolju volju ne može ugoditi željama.

Iz krajeva, gdje je živo narodno vezivo, neka se pošalju nacrti ili uzorci veziva odseku, koji će onda pobrinuti se da pripravi nacрте uz neznatnu odštetu.

Odsek za barjake JSS.

IZ ŽUPA

IZ SOKOLSKE ŽUPE DUŠANA SILNOG — BEOGRAD.

Rad u sokolskoj župi Dušana Silnog u Beogradu lepo se razvija, što dokazuje intenzivno delo po društvima. Naročito valja istaći rad Sokolskog društva I. koje se sve lepše razvija, pa je to našlo odraza i u nastupima na VIII. svesokolskom sletu u Pragu. Župa je svoj ovogodišnji slet održala u Zemunu, a za vreme sleta osvećena je zastava zemunskog sokolskog društva, kojoj je kumovao prestolonaslednik Petar. Sokolsko društvo u Zemunu baš ove godine usled ovog sleta pokazalo je mnogo života, pa je i na skupnoj sletskoj akademiji učestvovalo sa dve tačke: ženska i muška deca. Ruski odsek toga društva osvetio je svoju novu Sokolanu u Srpskom Narodnom Domu. Mlado sokolsko društvo u Loznici, premda je zapravo odsek šabačkog društva, svojim radom sve više i sve jače pokazuje svoje bitisanje, što nas može samo radovati u korist opšte sokolske misli. Sokolsko društvo u Šapeu priredilo je 16. maja na svom letnjem vežbalištu javan čas uz sudelovanje uzornog župskog odeljenja. Program je bio obilat; proste vežbe muške dece, proste vežbe ženske dece, vežbe na spravama članova i naraštaja, vežbe sa venčićima ženskog naraštaja, proste vežbe muškog naraštaja, igre dečje, praške vežbe buzdovanima muškog naraštaja, opet vežbe na spravama muškaraca, praške vežbe članica i praške vežbe članova. Javan čas je uspeo u svakom pogledu. — Sokolsko društvo u Kovinu sa lepim uspehom radi dalje. Naročito u tehničkom pogledu pokazuje lep napredak. Kako je društvo rešilo da reguliše i svoje finansijsko stanje, nade je, da će ono procvasti. Jednako i društvo u St. Pazovi pokazuje lepo interesovanje za sokolski rad. — Samo pako starešinstvo župe vodi poslove normalno. Redovno drži sednice i na njima raspravlja o tekućim poslovima. Do pred slet starešinstvo je bilo mnogo zabavljeno pitanjem bugarskih «Ju-

naka», pa je akcija tog starešinstva naišla na solidarisanje u župi «Kraljevića Marka», kao i u Moravskoj sokolskoj župi. Sada se sve pripravlja za zimsku sezonu, koju se hoće što više izrabiti u tehničko i prosvetno vaspitanje društvenih članova i članica.

IZ SOKOLSKE ŽUPE ALEKSE ŠANTIĆA — MOSTAR.

Jugoslovensko Sokolstvo proslavlja Njegoša na Cetinju i Lovčenu. (Ostale sokolske svečanosti u Crnoj Gori.) Prilikom ovogodišnje glavne skupštine naše župe pao je predlog od strane delegata društva na Cetinju, da se nađe načina, kako bi se dalo što jačeg podstreka za rad društvima koja postoje, a time i za osnivanje sokolskih društava u Crnoj Gori. Predlog je načelno bio usvojen, a u detaljima trebalo ga je tek izraditi, pazeći pri tome na mnogo važnih okolnosti. Komunikacijska su sredstva u oskudici, željeznica po Crnoj Gori vrlo skućena i dosta skupa, a princip je da se u izdacima ne ide preko granica mogućnosti. Okupljati veće sokolske mase izvan teritorija Crne Gore nije barem za sada bilo moguće.

Prilikom zvanične državne proslave prenosa Njegoševog praha 1925. god. sa Cetinja u novo sazidanu grobnicu na Lovčenu, nijesu bile pozvane, a dosljedno tome ni zastupljene mnoge kulturno-prosvjetne institucije i društva pa ni naše Sokolstvo, ni njegov savez. Bilo da se je to dogodilo i nehotimično, nije to bilo u redu. Zato je cetinjski delegat zastupao stanovište u vezi sa svojim gornjim predlogom da Jugoslovensko Sokolstvo ponovno samo za sebe proslavi vladiku Njegoša. I ova dopuna predloga usvojena je, a župsko starešinstvo imalo je da izvede ovaj zaključak kako najzgodnije nađe.

Radilo se je i u sporazumu sa samim saveznom starešinstvom u Ljubljani, pa je zaključeno: 1.) da se održi sjednica župskog upravnog odbora na Cetinju gde će svako župsko društvo biti zastupljeno po svojim delegatima; 2.) da se održi svečana sjednica u spomen Njegoša i položi venac na njegovom grobu na Lovčenu i 3.) da starešinstvo saveza učestvuje direktno po izaslanicama iz Ljubljane ili da ga zamenjuje starešinstvo župe; 4.) da se održi sokolski slet okruga zetskog u Podgorici; 5.) nakon prepiske i dogovora da ovaj put po želji braće iz Crne Gore krenu na turneju samo uzorna odelenja mostarskog društva i da održe sokolske akademije na Cetinju, u Podgorici, Danilovom Gradu i Nikšiću i 6.) na inicijativu mostarskog društva da se učini svečani poklon na grobu i kod spomenika heroja, koji pogiboše za Ujedinjenje na badnji dan 1918. na Cetinju, kojom će prilikom mostarsko društvo položiti lovorov venac. — Starešinstvo župe zastupaće kod sviju svečanosti starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza. Pripreme su išle glatko i bez poteškoća. — Župsko starešinstvo na čelu sa starešinom bratom Čedom Milićem, uzorna odelenja mostarskog sokolskog društva pod vodstvom starešine brata Gjorgje Perina, načelnika Petra Čolića i načelnice sestre Lide Hauškove s delegatima, koji su došli do Mostara, pošli su u noći od 30. aprila na 1. maja vozom iz Mostara za Hercegnovi, gde nas je na stanici pričekala uprava domaćeg društva tako da smo odmah nakon kratkog bratskog razgovora krenuli parobrodom za Kotor, sabirući uz put delegate društava iz Boke Kotorske i južne Dalmacije. Približujući se Đenoviću u Boci Kotorskoj videli smo sve kuće okićene barjacima, a gruvanje prangija kazivalo je, da naše sokolsko društvo u Đenoviću iskazuje počast kraljevskom daru — župskoj zastavi — i učesnicima ove naše ekspedicije. Na obali nadosmo se s članovima uprave i nakon kratkog razgovora krenusmo dalje. Oko 11. sati stigismo u Kotor. Na obali stoji članstvo sviju kategorija domaćeg društva s upravom, a muzika svira narodne pesme. Dokaz bratske pažnje prema starešinstvu župe i svima učesnicima. Ovde smo pozdravili starešinu cetinjskog društva brata Gavru Miloševića i tajnika br. N. Latkovića, koji su došli pred nas. Nakon kratkog odmora udosmo u pripremljene automobile i pod ko-

mandom brata Nikole Frankovića, kapetana krenusmo za Cetinje. Uz put nam se pridružiše delegati iz Kotora, a delegati društava sa teritorija Crne Gore čekati će nas na Cetinju.

Radi odmora ustavimo automobile u Njegušima, rodnom mjestu vladike Rada. Tek što izadosmo iz automobila, okupi se oko nas građanstvo, a predsjednik opštine g. Vaso Otašević pozdravi nas toplom dobrodošlicom na koju mu odgovori brat Čedo Milić. Nakon kratkog odmora oprostismo se s braćom Njegušanima i ročismo s njima sastanak sutra u nedelju na Voskresenje kod kapele i večne kuće vladike Rada na vrh Lovćena.

Silazeći na Cetinje, izadosmo na periferiji grada, gde nas dočeka domaće društvo s vojnom muzikom. Pozdravio nas je starešina brat Gavro Milošević, a odgovorio mu brat Čedo Milić. Iz ovoga pozdrava i dočeka razabramo, da naš ulaz u Cetinje neće biti običan i jednostavan, nego da će biti manifestacijozan. Povorka krenu na čelu s vojničkom muzikom. Čitavo Cetinje okićeno, kako pričaju, kao u vrijeme kraljevog dolaska. Ovacijama nema kraja. Naročito oči težačkog svijeta ostaju na kršnom našem barjaktaru. Još da su mu brci Mandušića Vuka! Čuo sam ovu primjedbu iz publike. Prošavši glavnim ulicama stigismo pred gradsku opštinu gde nas pozdravlja predsjednik opštine g. Tomo Milošević, a odgovara mu brat Milić. Oduševljenje je veliko. Sve je na ulici, što micati može. Odavle krećemo pred spomenik, koji se diže na skupnoj kosturnici badnjevdanskih heroja iz 1918., što pogibiše za jedinstvo države i nacije nakon svršenog rata i tako svojim životima ometoše separatistički pokret malog dela zabludjele svoje braće. Postrojiše se društva oko spomenika, a na podnožje se pope starešina mostarskog društva brat Gjorgjo Perin noseći lorovoz vjenac mostarskog društva s jugoslavenskim trobojnim trakama na kojima je ispisan prigodan natpis. Nakon prigodnog govora, položio je venac uz gromko klicanje «Slava im!». Kmet cetinjske opštine i četnik iz vremena okupacije g. Radule Gjuričković preuzima venac u ime opštine na čuvanje i prigodnim govorom uzvraća. Ponovno gromoglasno ali i pobožno «Slava im!» završava ovaj deo svečanosti i odlazi se pred «Dom slobode», gde se razmještamo po konačištima. Časkanju, veselju, ugodnom raspoloženju ne bi bilo kraja do zore, ali naglašavam, da je 21. čas, koji je određen za polazak na spavanje, tačno održan, jer je valjalo sutra udovoljavati svojim sokolskim dužnostima, koje su bile ponajteže za one, koji su hodočastili na Lovćen.

Već u tri sata u zoru čuješ zvonjenje sa crkvi, gruvanje topova, sviranje vojne muzike i marširanje vojske crkvi, jer je nedelja. I od naših su mnogi otišli u crkvu, a hodočasnici za Lovćen pođuše tačno u 4 sata. Broj posjetnika morao se je ograničiti radi pomanjkanja prevoznih sredstava. U Ivanovim Koritima izadosmo iz automobila i nakon kratkog odmora krenusmo pješice za Lovćen, kuda i najboljem pješaku-Crnogorec treba jedan sat pješaćiti.

Praćeni kišom stigismo nešto iza 9 sati na vrh Lovćena (Jezerskoga vrha). Otvorena vrata kapele u kojoj je grobnica Njegoševa izgledaju nam kao raširene ruke majke Crne Gore, ne crne, nego sjajne kao sunce, koja nas majčinski prima u svoj zagrljaj. Njegušani s predsjednikom opštine u lijepom broju već nas čekaju. Barjaktar razvio župski barjak i ulazi u kapelu, za njim župski starešina s lorovim vjencem na kome je trobojna jugoslovenska vrpca s prigodnim natpisom na jednoj traci, a na drugoj s popisom sviju društava naše župe. Za ovom dvojicom ulazimo najprije mi, koji smo sa strane došli, a od domaćih onoliko koliko može da stane u kapelu. Prvi je govorio u ime Saveza i Zupe starešina brat Čedo Milić, za njim predsjednik njeguške opštine g. Vaso Otašević, pa brat dr. Ivo Kolbe iz Mostara i brat Mihajlo Zorić iz Cetinja. Nakon što je brat starešina položio lorovoz venac na sarkofag, braća i sestre bez razlike vere intoniraše pesmu «Hristos voskrese». Posle toga uhvati se crnogorsko oro-kolo, grakču džeferdari i kubure, nad

nama kruži jato sokolova, a sunce nas obasjalo i pruža nam takav pogled kakav se retko može da vidi. Sjedamo gde tko može, jer su braća Njegušani izneli bogatu zakusku. Razliježe se pesma, a najbolje naše raspoloženje prekida komanda za povratak. U pola puta do Ivanovih Korita oprostismo se i izljubismo s braćom Njegušanima, noseći svi najdivnije uspomene s ovog svečanog hodočašća.

Na Cetinje se vratismo oko podne. Nešto iza 16 časova započela je svečana sednica u spomen Njegoša u dvorani učiteljske škole (bivše rusko poslanstvo). Prisutni su predstavnici državnih i vojnih vlasti, starešinstvo župe koje ujedno zastupa i starešinstvo Saveza, delegati pojedinih župskih društava, predstavnici prosvetnih i humanih društava i otmeno građanstvo cetinjsko. Sednicu otvara brat Milić, isporučujući pozdrave starešine Saveza brata Engelberta Gangla, koji radi neodloživih poslova nije mogao da dođe na ove svečanosti, a podjedno izjavljujući, da je ovlašten da zastupa starešinu Saveza i Savezno starešinstvo. Daljnji govor brata Milića, posvećen je Sokolstvu i uspomeni Njegoševoj. U ime državnih vlasti pozdravili su prisutne g. Mil. Džaković, veliki župan, i g. Krupežević, divizijski deneral, zatim su sledili govori drugog zamjenika župskog starešine brata dr. P. Cankia i starešine Sokolskog društva u Podgorici brata dr. Škerovića, posvećeni životu i radu Njegoševom. Agitacionu riječ za Sokolstvo imao je brat dr. P. Mandić, koji je govorio o odnosu Sokolstva prema vojsci, veri, političkim strankama i separatističkim sokolskim društvima. Zahvalnu reč uzeo je brat Gavro Milošević, starešina cetinjskog društva. Sa zbora odaslan je brzojav Nj. Vel. Kralju: «Sokolovi župe Aleksa Šantić, Mostar, na svečanoj sednici, sazvatoj u čast i slavu Velikog Njegoša u prisustvu duhovnih, civilnih i vojnih vlasti i predstavnika kulturno-prosvetnih i viteških ustanova rado se sećaju svoga uzvišenog Kralja i kliču iz kraljevske kolijevke da živi Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar I, i cio kraljevski dom. Živilo državno, narodno i sokolsko jedinstvo. — Župa.»

Savezu upućen ovaj brzojav: «Sokolovi župe Aleksa Šantić, Mostar, na svečanoj sednici zauzeti radom duha Njegoševa i svi predstavnici junačkog Cetinja šalju uz kliktanje crnogorskih Sokolova bratskom starešinstvu sokolski pozdrav. Zdravo! — Župa.»

Pukim sticajem prilika proslavili smo još jedan jubilej našeg Sokolstva i brata župskog starešine Milića. Na pravoslavnu veliku subotu 1926. god. proglašena je u tako zvanom veleizdajničkom procesu osuda. Pored istaknutijih kulturno-prosvetnih radnika bila je i lepa kita Sokolova, koji su bili suđeni kao «veleizdajnici». Među njima je bio i starešina naše župe brat Čedo, koji je kao Soko osuđen bio na smrt i treba da bude obešen treći po redu. Oslobođenje i ujedinjenje spasilo je naše nacionalne borce od očite smrti. Jubilej sastojao se je u tome što je brat Čedo nastavio svojim sokolskim radom iza ujedinjenja i baš na desetgodišnjicu smrtne osude, sada 1926. god., umarširao sa svojom župom na Cetinje u pohode braći Crnogorcima. Brat Milić bio je burno pozdravljen od sviiju prisutnih na ovoj sednici. Odma iza svršetka svečane sednice održana je sednica župskog upravnog odbora. Bio je zastupljen dovoljan broj društava. Dnevni red, koji je bio posvećen administrativnom i tehničkom radu župskih društava, iscrpljen je u najboljoj skladnosti i razumevanju.

U «Domu Slobode» održana je u večer akademija uzornih odeljenja sokolskog društva mostarskog. Prije početka izvođenja samih tačaka izazvan je brat dr. P. Canki te je morao da u nešto kraćem opsegu ponovi svoj govor sa svečane akademije. Govorom je raspalio dupkom punu veliku dvoranu najboljeg građanstva. Vežbe su izvedene odlično, a nekoje su se morale ponoviti. Posle vežbe nastala je igranka, koju smo morali da napustimo prije

njezinog svršetka, jer smo u 5 sati morali da krenemo na okružni slet u Podgoricu.

Odputovali smo tačno po programu. S nama su putovale odlično zastupljene sve kategorije članstva cetinjskog sokolskog društva i drugi gosti. Doček u Podgorici sličan je dočeku na Cetinju. Kod Vezirovog mosta na ulasku u Podgoricu pozdravio nas je brat dr. Škerović, a odgovorio mu brat Milić. Svečana povorka na čelu sa župskom zastavom, zastavama kulturnih društava iz Podgorice, zatim društvima iz Cetinja, Mostara, Podgorice, Danilova Grada i Nikšića uz ostalo mnogobrojno građanstvo, praćena vojnom muzikom iz Cetinja i građanskom muzikom iz Podgorice, krenula je glavnim, a zatim sporednim, krivudavim i romantičnim ulicama Podgorice, te se svrstala pred opštinski dom, gde nas je pozdravio predsjednik g. N. Šćepović, a odgovorio mu brat Milić. Zatim je bio razlaz i razmještanje članova i gostiju u njihove stanove. Oko podne pozvao nas je predsjednik opštine g. Šćepović u njegov Dom, gde nas ikreno, bratski i bogato počastio. (Svršetak sledi.)

Sokolsko društvo u Vukovaru priredilo je 30. svibnja u pokrajnjem selu Negoslavci javnu vežbu u svrhu sokolske propagande. Već 31. maja priređuje isto društvo javan nastup u selu Čakovci, gde ih je na željezničkoj stanici dočekao ogroman broj seljaka otprativši Sokole do vežbališta. Skladno odevčanim vežbama, koje je uvežbao požrtvovan i ustrajni načelnik sokolskog društva u Vukovaru brat Šijanović, bili su prisutni oduševljeni; da su i Sokoli bili zadovoljni uspehom najbolje se je osećalo u veseloj pjesmi pri povratku u Vukovar. Ovako lepe i vesele izlete Sokola valja sa veseljem pozdraviti, a ujedno zaželjeti da bi se što više provodili i poslužili za primjer i ostalim društvima.

Sokolska župa u Bjelovaru javlja, da je priredilo Sokolsko društvo u Bjelovaru dve sednice trajajući prednjački tečaj, kojemu je učestvovalo 18 članova, odnosno članica. Po svršenom prednjačkom tečaju, održan je 7. marta 1926. društveni prednjački ispit. Ispitu se prijavilo osam kandidata, koji su i svi položili prednjački ispit sa odličnim uspehom. To su: sestre Sofija Fuksa i Sela Sondićeva te braća Maksimilijan Blaševac, Milan Belovitić, Milivoj Bubić, Mirko Sagrek, Nikola Tatulović i Rudolf Tomašević, svi iz Bjelovara. Čestitamo! Samo tako napred, pa što pre na župski!

Sokolsko društvo u Dalju. Ovo vredno sokolsko društvo, pod vodstvom brata starešine Rade Cvijanovića i neumornog i vrednog načelnika brata Dukića, priredilo je 23. maja u Trpinji, a dne 30. maja u Dalju uz učestvovanje bratskih društava u Osijeku i Vinkovcima, 6. juna u Borovu, a 13. juna u Boboti javne vežbe. Sve priredbe ispale su preko očekivanja kako u tehničkom tako materijalnom pogledu. Agilan rad ovoga društva, skrenuo je na sebe i pažnju naših seljaka, koji su u svim mestima dočekivali ovo društvo zamernim oduševljenjem, pa nam je naročito istaći naše Borovčane koji su pod vodstvom Steve Čirića i Srete Daljca dočekivali ovo čisto seljačko sokolsko društvo, da se lepše i oduševljenije neda zamisliti. Načelnik ovog društva neumornim radom izvežbao je svoje članstvo tako, da mu mogu i mnoga starija društva pozavidjeti. Samo napred braćo Daljci jer samo u zdravom telu počiva zdrav duh.

Novi župski prednjaci. Na 15. februara 1926. održan je prednjački ispit Sokolske župe Petra Mrkonjića u Banjoj Luci, kojemu su pristupili dva člana i četiri članice iz triju društva. Svi kandidati su položili ispit, i to: brat Rajko Vujičić iz Prnjavora, kao «odlično sposoban», a brat Ante Odić iz Drvara, sestra Mileva Bajić iz Drvara i sestre Bosiljka Ljuboja, Mara Kordić i Ljubica Perović, sve iz Banje Luke, kao «sposobni», nakon čega su proglašeni župskim prednjacima. Čestitamo sa željom, da stečeno znanje korisno upotrebe u dobrobit svoje župe!